

Затверджено
на засіданні приймальної комісії
Львівського національного університету
імені Івана Франка
« ___ » _____ 20__ р.
(протокол № ___)

ПРОГРАМА ФАХОВИХ ВИПРОБУВАНЬ
для вступників на магістерську програму
факультету міжнародних відносин
Львівського національного університету імені Івана Франка
2016 року

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ 8.03020401

РОЗДІЛ 1

Інформаційні системи і технології. Інформаційно-аналітична робота.

Тема 1. Роль та значення інформації в сучасному суспільстві

Поняття “інформація”, визначення “інформації”, підходи до тлумачення даного поняття: дві концепції розуміння явища інформації. Інформаційне підґрунтя сучасної цивілізації і суспільних процесів. Філософія інформаційного суспільства: закони відображення, трансформації, реалізації інформації. Коди і апарат інтерпретації кодів. Комунікативні процеси у міжнародних відносинах. Типи і форми інформаційного впливу. Модель обігу інформації в суспільстві К. Дейча, проблеми забезпечення інформацією суспільства. Схеми передачі інформації Шеннона і Вівера. Фільтри і перешкоди в процесі передачі інформації. Поняття інформаційного ресурсу. Класи інформаційних ресурсів (персонал, організаційна одиниця, матеріальні зразки, документ).

Тема 2. Джерела інформації

Характеристики джерел інформації. Головні носії перспективної інформації (експерти, зафіксовані матеріали, технічні засоби передачі та обробки інформації). Інформаційні класифікатори. Принципи оцінки й аналізу інформації: надійність джерела, вірогідність правдивості інформації, шляхи отримання інформації самим джерелом. Проблема перекручування і дезінформації. Проблеми забезпечення інформацією суспільно-політичних процесів. Поняття та особливості документу як інформаційного ресурсу. Поняття інформаційного ресурсу., класи інформаційних ресурсів. Поняття документу, основні ознаки та властивості документів, як джерел інформації.

Тема 3. Інформаційні технології

Виникнення та розвиток технологій. Роль технології як науки. Прогнозування розвитку технологій. Структура технологічних систем. Інформаційні революції. Поняття інформаційних технологій. Розвиток інформаційних технологій. Еволюція розвитку комп'ютерних технологій. Еволюція розвитку комп'ютерних процесорів. Інформатизація суспільства. Інформаційне суспільство. Використання сучасних інформаційних технологій у дипломатичній діяльності.

Тема 4. Проблеми безпеки інформаційних систем

Поняття про комп'ютерні віруси. Класифікація вірусів. Найбільш відомі комп'ютерні віруси. Класифікація комп'ютерних вірусів за середовищем існування; Класифікація комп'ютерних вірусів за операційною системою (ОС); Класифікація комп'ютерних вірусів за

особливостями алгоритму роботи; Класифікація комп'ютерних вірусів за деструктивними можливостями; Файлові віруси; Завантажувальні віруси; Макровіруси; Мережеві віруси. Віруси - мережеві хробаки. Клавіатурні шпигуни. Троянські коні (логічні бомби). Антивірусні сканери. Антивірусні монітори. Евристичні аналізатори. Антивірусні програми-вакцини. Поняття про спам, історія виникнення спаму. Причини ефективності спаму. Шахрайство в Інтернеті.

Тема 5. Інформаційні технології глобальної мережі Internet

Комп'ютерні мережі – основні поняття. Історія розвитку Internet. Глобальна мережа Internet та її основні технологічні характеристики. Основні сервіси (сервісні служби) Internet. Електронна пошта (e-mail). Служба FTP. Служба Telnet. Служба WWW. Протоколи Internet. Адресація ресурсів Інтернет. Пошукові системи в глобальній мережі. Принципи пошуку інформації в глобальній мережі. Історія розвитку Google. Прискорення завантаження файлів. Файлообмінні мережі. P2P мережі.

Тема 6. Достовірність інформації.

Проблема забезпеченості достовірною інформацією. Принципи перевірки інформації на достовірність. Буквено-цифрова система ідентифікації інформаційних матеріалів за ступенем достовірності. Схема Ш. Кента. номенклатура висловлювань у інформаційних документах.

Тема 7. Процеси отримання, обробки, аналізу, та представлення інформації.

Основні етапи та зміст окремих етапів роботи з інформацією: попередній пошук, пошук, обробка, інтерпретація, комунікація.

Тема 8. Логіка процесів інформаційно-аналітичної роботи.

Методи та методика інформаційної та аналітичної роботи. Логічні закони і правила у ІАР. Процеси аргументації та контраргументації. Правила наведення прикладів. Індукція, дедукція. Причинно-наслідковий зв'язок. Побудова гіпотез. Емпіричний та теоретичний рівні дослідження.

Тема 9. Інформаційно-аналітичне забезпечення органів, що здійснюють зовнішньополітичну діяльність

Система інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади, що здійснюють зовнішньополітичну діяльність. Логіка та методологія процесу інформаційно-аналітичного дослідження. Етапи інформаційної та аналітичної роботи. Оцінка достовірності інформації. Прогнозування та прикладні методи аналізу. Інформаційно-роз'яснювальна робота дипломатичних представництв за кордоном. Форми розповсюдження інформації за кордоном. Інформаційне забезпечення торговельних місій. Незалежні інформаційно-аналітичні центри в системі інформаційного забезпечення зовнішньополітичної діяльності. робота з пресою.

Тема 10. Міжнародна інформація у системі зовнішньої політики.

Зовнішньополітичні комунікації. Види і засоби здійснення зовнішньополітичних комунікацій. Управління зовнішніми та внутрішніми інформаційними потоками у дипломатичній діяльності. Міжнародна інформація у системі міжнародних відносин.

Література

1. Боришполец К.П. Методы политических исследований. – М.: Аспект Пресс, 2005. – 221 с.
2. Вереvченко А.П. Информационные ресурсы для принятия решений. М.: «Академический проект», 2002.

3. Кузнецов И.А.Н. Информационно-аналитическая работа (Уч. Пособие). М.: «Яуза», 2001.
4. Леонов Н.С. Информационно-аналитическая работа в загранучереждениях. – М.: 1996.
5. Плэтт В. Стратегическая разведка. Основные принципы. – М.: «Форум». 1997. – 376 с.
6. Попов В.Д. Информациология и информационная политика. – М.: 2003.
7. Стриш А.Г. Философия информации. – Симферополь: «Таврия», 2004. – 376 с.

РОЗДІЛ 2 ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Тема 1. «Зв'язки з громадськістю» як специфічна сфера комунікативної діяльності.

Поняття «Зв'язків з громадськістю». Еволюція комунікативної діяльності в сфері зв'язків з громадськістю. Причини та соціальні чинники виникнення зв'язків з громадськістю. Історія виникнення зв'язків з громадськістю. Підходи до визначення зв'язків з громадськістю та сфери їх застосування. Функцій і задачі ПР

Тема 2. Комунікативні основи зв'язків з громадськістю. Громадська думка. Цільова аудиторія

"Новина". Паблісіті. Новинність. Функції "паблісіті". Складові комунікативної моделі в контексті здійснення ПР-роботи. Стратегії переконання на основі комунікації. Результати процесу комунікації (Agenda Setting, спіраль мовчання, формування картини світу, інформація і інновація). Відмінності між ПР і пропагандою, журналістикою, маркетингом, рекламою. Ключове повідомлення.

Поняття громадської думки. Суспільні групи. Типи аудиторій (Рісмен / Грюнінг) Поняття цільової аудиторії. Критерії сегментування Цільової аудиторії: Катліп / Сентре / Брум. Підхід Ларсена.

Тема 3. Організаційні засади здійснення ПР-діяльності. Зв'язки з громадськістю в кризовій ситуації.

Складові ПР-кампанії. Місце та роль ПР-відділу у структурі організації. Переваги і недоліки роботи внутрішньої ПР-служби. Переваги і недоліки роботи зовнішньої ПР-фірми. Професійні очікування керівництва організації і ПР-працівників стосовно виконуваної ПР-роботи. Характерні помилки роботи ПР-відділу. Складові ПР-кампанії. Комунікативний аудит. Етапи ПР-кампанії. Створення ПР-програми (етапи, компоненти).

Поняття кризи. Види кризових ситуацій. Принципи ПР-роботи в кризових ситуаціях. Помилки ПР-роботи в кризових ситуаціях. Складові кризової ПР-програми.

Тема 4. Корпоративні Зв'язки з громадськістю. Внутрішньоорганізаційні Зв'язки з громадськістю.

Поняття корпоративного та внутрішньоорганізаційного ПР. Специфічні особливості. Специфіка аудиторії. Складові корпоративного ПР: корпоративна ідентичність, імідж, репутація. Засоби підтримання корпоративного ПР. Засоби внутрішньоорганізаційного ПР.

Тема 5 Інструментарій Зв'язків з громадськістю. Робота з пресою.

Принципи роботи (взаємовідносин) з пресою. Прес-служба: завдання і принципи організації. Прес-реліз. Прес-конференція. Спеціальноорганізовані події.

Тема 6. Політичні Зв'язки з громадськістю

Специфіка ПР-роботи у політичній сфері. Урядові ПР. Лобіювання. Виборці технології. Міжнародні аспекти Зв'язків з громадськістю.

Література

1. Почепцов Г.Г. Паблік Рілешнз. К.: Знання. – 2000.
2. Почепцов Г.Г. Паблык рилешнз для пофессионалов. – М. 1998.
3. Тихомирова Є.Б. Звязки з громадськістю. – К. 2001
4. Уилокс Д., Олт Ф., Аги У.К. Кэмерон Э.Т. Самое главное в PR. СПб.: Питер, 2004.
5. Харрисон Ш. Связи с общественностью. М., СПб.: «Нева», 2003.
6. Катлип С.М., Сентер А.Х., Брум Г.М. Паблік рилейшнз. Теория и практика. - М.: «Вильямс». – 2003. – 624 с.

РОЗДІЛ 3

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА КОМУНІКАЦІЇ. МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ

Тема 1. Теорія/теорії комунікації/масової комунікації як наука.

Комунікація і суспільство. Соціальна структура комунікації. Соціально значимі аспекти комунікації людської: діяльнісний, контекстний, політичний. Механістична та діяльнісна парадигми дослідження комунікації.

Визначення поняття «комунікації»: проблеми та підходи. Предмет та об'єкт теорії (теорій) комунікації. Етапи формування самостійної науки про комунікацію. Проблема «множинності» та комплексності теорії комунікації та відсутності «єдиної» теорії комунікації. Теорія масової комунікації як специфічний розділ теорії комунікації. Комунікативні бар'єри. Функції комунікації. Види комунікації. Закони комунікації.

Тема 2. Концепція комунікації як «поділ» спільного досвіду. Інтеракціоністський підхід У.Шрамма.

Концепція У. Шрамма про відсутність єдиного значення повідомлення. Функції та значення різних видів комунікативних дій. Множинність значень комунікативних дій. Аналіз складових елементів комунікативного процесу (комунікатор-повідомлення-отримувач інформації). Цілі комунікації в суспільстві. Множинність значень одного комунікативного повідомлення. Природа функціонування комунікативного повідомлення. Основні типи комунікації (інформативна, інструктуюча, переконуюча, розважальна). Відмінності та схожість в процесах міжособистісної та масової комунікації.

Тема 3. Семіотичний підхід до вивчення комунікації.

Семіотика. Відмінності семіотичного підходу від інформаційно-процесного підходу. Логіко-прагматична та лінгвістична школи семіотики. Трактовка знаку Ф. де Сосюрор. Семіотичний трикутник. Трактовка знаку Ч.Пірсом. Модель Огдена-Річардса. Знакові системи. Їх види. Типи знаків. Семіотичні моделі комунікації. («трикутники»). Функції знаку. Закони/принципи функціонування знаків. Знакові системи. Їх види. Типи знаків. Семіотичні моделі комунікації. («трикутники») Функції знаку. Закони/принципи функціонування знаків.

Тема 4. Наукові напрямки дослідження та наукові школи у теорії масової комунікації.

Множинність теорій та підходів до трактування явища масової комунікації.

Критична школа (франкфуртська), Емпіричні напрямки наукового дослідження масової комунікації, технологічний детермінізм / Чиказької школи соціології.

Метод та моделі дослідження явищ масової комунікації. Дослідження орієнтовані на особливості елементів мас-комунікативного процесу: аудиторія, наповнення змісту, джерело поширення інформації, канали передачі.

Тема 4. Системно-функціональний підхід до дослідження маскомунікативних процесів.

Системно-функціональний підхід Р.Мертон. трактовка комунікативної діяльності Ч. Райта. Функції комунікації (Модель Р.Якобсона). Системний підхід ДеФльора.

Проблеми когнітивної цілісності сприйняття світу: теорія симетрії Ньюкомба, теорія congruity Озгуда, теорія когнітивного дисонансу Фестінгера, теорія «привратників».

Групове сприйняття і масова комунікація. Проблема виникнення та функціонування групових норм з точки зору масової комунікації. Дослідження групових норм Шеріффа та дослідження групового тиску Аша. Модель соціальної ідентифікації. Моделі взаємодії груп і системи масової комунікації.

Мас-медіа та міжособистісна комунікація: мас-медіа і поведінка під час виборів, комунальні аспекти масової комунікації, двоступенева модель поширення інформації та проблеми пов'язані з її функціональністю (Лазесфельд П.), теорія дифузії інновацій.

Тема 5. Впливи та ефекти діяльності мас-медіа.

Концепція agenda-setting. Формування гіпотези про agenda-setting. Співвідношення «Порядку денного» у ЗМІ та реальності. Час необхідний для формування «порядку денного». Побудова «порядку денного» та принципи роботи його механізмів. «порядку денного». Теорії заповнення пробілів та значення ЗМІ в даному процесі. Теорії специфічного використання мас-медіа. Еволюція теорій використання та задоволення. Класифікація особистих потреб та способи їх задоволення через мас-медіа. Критика теорії використання та задоволення. Впливи мас-медіа на аудиторію. Політична комунікація. Концепції Алмонда, Дойча. Проблеми маніпуляції особистістю засобами сучасних інформаційно-комунікаційних систем.

Тема 6. Система засобів масової інформації та каналів поширення масової інформації.

Чотири теорії преси. Функції ЗМІ. Новинні ЗМІ та агенти влади. Цінності та ідеологія у системі ЗМІ. Соціальний конформізм та умови ефективності впливу ЗМІ. Конструювання реальності через засоби ЗМІ та кисети поширення масової інформації. Масова комунікація та соціокультурна інтеграція.

Структури та організаційні одиниці в системі масової комунікації. Медіаоб'єднання та медіаконгломерати. Телебачення та газети. Синергія ЗМІ. Вплив власників на формування медіа продукту та медіа контенту.

Теорії кіберпростору та кіберкомунікації. Ключові елементи концепції цифрової комунікації. Використання вже існуючих теорій для пояснення феномену кіберкомунікації. Новітні теорії та напрямки дослідження орієнтовані на кіберкомунікацію.

Тема 7. Моделі комунікації.

Базові моделі, що пояснюють комунікативні процеси (формула Лассуелла, моделі Ньюкомба, загальна модель Гербнера, модель Макліна.

Моделі для пояснення індивідуального впливу, дифузії та короткотермінового результату (модель «стимул-реакція», модель Катца-Лазерсфельда, модель дифузії інновацій).

Література

1. Гавра Д.П. Основы теории коммуникации. – СПб.: Питер, 2011. – 288 с.
2. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації. – Львів. Літопис. – 2010. – 538 с.
3. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации.— М.: Рефл-бук; К.: Ваклер, 2003.
4. Почепцов Г. Г. Теория и практика коммуникации. — М., 1998.
5. Сиберт С., Шрам У., Питерсон Т. Четыре теории прессы. — СПб.: Питер, 1998.

6. Харрис Р. Психология массовых коммуникаций. — СПб.: Прайм-Еврознак, 2003.
7. Яковлев И.П. Основы теории коммуникаций. СПб., 2001.
8. DeFleur M., Ball-Rokeach S. Theories of Mass Communication. - 1976.
9. Goban-Klas T. Media i komunikowanie masowe. Teorie i analizy prasy, radia, telewizji i Internetu. — Warszawa-Kraków: Wydawnictwo naukowe PWN, 1999
10. Schramm W., Roberts D.S. Processes and Effects of Mass Communication. – 1971
11. McQuail D. McQuail's Mass Communication Theory. – 2005.
12. McQuail D. Windahl S. Communication Models. – 1994

Розділ 4. КОМП'ЮТЕРНА ОБРОБКА ДАНИХ

Тема 1. Основні поняття і терміни статистичного аналізу.

Класифікація основних методів статистичного аналізу суспільних процесів. Етапи проведення статистичного аналізу. Анкети опитування. Загальні параметри вибірки. Схема кодування анкети. Змінні, типи змінних та їх використання в комп'ютері. Статистичні дані міжнародних організацій. Всесвітня статистика в реальному часі. Демографічні, економічні та політичні статистичні дані країн світу. Міжнародні статистичні організації.

Тема 2. Основні статистичні методи.

Випадкові величини. Математичне сподівання випадкових величин. Описові характеристики: мінімум, максимум, середнє, дисперсія, середньоквадратичне відхилення, медіана, мода, квартиль, процентиль, асиметрія. Типи статистичних шкал та їх використання. Залежності між змінними. Кореляційний аналіз. Часткові кореляції. Виявлення хибних кореляцій. Лінійний регресійний аналіз і статистичне прогнозування.

Тема 3. Системи обробки даних

Завдання СППР. Бази даних. Архітектура баз даних. Автоматизовані системи керування базами даних. SQL-запити та їх застосування. OLTP-системи. Сховища даних. Властивості сховищ даних. Організація сховищ даних. Проблеми формування і застосування сховищ даних. Вітрини даних. Інформаційні потоки. Взаємодія баз даних та сховищ даних.

Тема 4. Аналіз даних.

Багатовимірна модель даних. Операції в багатовимірних структурах даних. Властивості OLAP-систем. Архітектура OLAP-систем. Способи реалізації OLAP-систем. Основні поняття Data Mining. Завдання Data Mining. Практичне застосування Data Mining. Моделі та методи Data Mining. Інтелектуальний аналіз даних.

Розділ 5. СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ

Тема 1. Засади загальної теорії систем

Основні поняття загальної теорії систем та системного аналізу. Класифікація систем. Властивості систем. Основні завдання і принципи теорії систем і системного аналізу

Тема 2. Основні етапи та методи системного аналізу

Основні етапи системного аналізу. Метод побудови дерева цілей. Евристичні методи генерування альтернатив. Аналіз і синтез систем.

Тема 3. Методи моделювання систем

Методи описування систем. Класифікація моделей та методів моделювання систем. Математичне моделювання систем. Принципи та основні етапи побудови математичних моделей систем.

Література

1. Шарапов О. Д., Дербенцев В. Д., Семьонов Д. Є. Системний аналіз: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2003. — 154 с.
2. Зубенко Ю. Д., Носач А. К. Менеджмент на базі системного аналізу: Учеб. посібник / Под ред. А. Д. Шарапова. — Донецьк—Київ, 1998.

РОЗДІЛ 6. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ І СВІТОВА ПОЛІТИКА

Тема 1. Вестфальська система міжнародних відносин

Тридцятилітня війна та її політичні наслідки. Становлення принципу верховенства державного інтересу у зовнішній політиці. Вестфальський мир та принцип суверенітету держав. Принцип рівноваги сил у європейській політиці та спроби його порушення. Наполеонівська імперія та її крах.

Тема 2. Віденська система

Віденський конгрес та його рішення. Принцип легітимізму. Священний союз та його роль у європейській політиці. Великі держави та система європейської рівноваги. “Концерт держав” та механізми його функціонування. “Східне питання” у європейській політиці і криза Віденської системи.

Утворення Німецької імперії. Нова розстановка сил у Європі. Загострення колоніальних протиріч. Розкол Європи на два блоки.

Тема 3. Версальська система

Перша світова війна та її політичні наслідки. Формування Версальської системи договорів. Створення Ліги Націй як ключового елемента системи колективної безпеки. Зміни політичної карти світу. Мандатна система.

Наростання воєнної загрози і криза Версальської системи. Акти агресії 30-х років і Ліга Націй. Спроби організації колективної безпеки у Європі та їх невдача.

Початок Другої світової війни.

Тема 4. Міжнародні відносини в умовах біполярної системи

Початок “холодної війни” та становлення біполярної системи. Гонка озброєнь та посилення міжблокової конфронтації. Ядерний фактор у між блоковому протистоянні. Принцип рівноваги сил у світовій політиці в епоху “холодної війни”. Ідеологічна складова світової політики. Політичні кризи та конфлікти в умовах біполярності. Спроби розрядки міжнародної напруженості. Припинення міжблокового протистояння.

Тема 5. Сучасна світова політика

Формування сучасної системи міжнародних відносин. Зростання ролі США у світовій політиці. Проблема моно/мультиполярності світу в політиці та політичній науці. Вплив глобалізаційних процесів на міжнародні відносини. Сучасні тенденції розвитку взаємовідносин по лінії Північ – Південь.

Нові виклики та загрози міжнародній безпеці і реакція на них світового співтовариства. Міжнародний тероризм та пошуки шляхів його подолання. Політичні кризи та конфлікти в сучасному світі. Міжнародні організації та їх роль у зміцненні міжнародної безпеки. Інтеграційні процеси в сучасному світі.

Тема 6. Особливості наукового дослідження міжнародних відносин

Складність та комплементарність об’єкту дослідження. Етапи становлення та специфіка науки про міжнародні відносини. Взаємозв’язок між теорією міжнародних відносин та прикладними науками. Конкретний (прикладний) та теоретичний рівні дослідження міжнародних відносин. Предметна диференціація вивчення міжнародних відносин. Суспільна значимість та проблематика дослідження міжнародних відносин. Поняття та категорії в науці про міжнародних відносин.

Тема 7. Поняття та найважливіші особливості міжнародних відносин

Проблеми наукового дефініювання поняття *міжнародні відносини*. Суб'єктивістський та об'єктивістський підходи до їх трактування. Проблема ірреального розуміння явищ та процесів у сфері міжнародних відносин. Позиція Р. Арона. Зміст географічного парадоксу міжнародних відносин та основні підходи до його вирішення.

Формулювання поняття *міжнародні відносини* та його еволюція у XVIII-XXI ст. Основні дефініції міжнародних відносин. Критерій Н. Спайкмена. *Широкі* визначення та його використання у наукових дослідженнях. Класичне визначення та його інтерпретація у працях Г. Морґентау і Г. Кісінджера. Визначення міжнародних відносин у працях К. Дойча, Р. Шнайдера, Х. Брука, Б. Сапіна

Сучасне наукове трактування найважливіших особливостей міжнародних відносин: *поліцентризму, складності, системності, глобальності, економічної детермінованості, культурного плюралізму, інформаційної залежності*. Дилема пріоритету міжнародного середовища та її розв'язання в концепції К. Холсті, В. Хандрієдера, Г. Кісінджера.

Тема 8. Учасники міжнародних відносин

Критерії та особливості участі в міжнародних відносинах. Поняття учасництва. Найпоширеніші означення суспільних одиниць, що приймають участь в міжнародних відносинах: *суб'єкт міжнародного права, суб'єкт міжнародних відносин, учасник, сторона, фактор, актор, об'єкт*.

Суб'єкти міжнародного права та міжнародних відносин. Критерії міжнародної правосуб'єктності. Основні і похідні суб'єкти міжнародного права. Суб'єкти міжнародного приватного права.

Дилема суб'єктності. Етапична теорія суб'єктності в міжнародних відносинах. Ідея біфуркації міжнародних відносин у концепції Дж. Розенау. Виникнення і розвиток теорії транснаціоналізму.

Найважливіші ознаки учасника міжнародних відносин. Типи учасників: особи, суспільні групи, держави, міжнародні організації.

Особливості участі в міжнародних відносинах осіб. Поняття та теорії політичної і фізичної особи. Поняття *децидент* та його наукові інтерпретації.

Співвідношення понять *суспільна група* і *юридична особа*. Різновиди суспільних груп.

Поняття держави та особливості її функціональної активності у сфері міжнародних відносин. Різновиди сучасних держав. Класифікаційні підходи.

Поняття міжнародних організацій. Міждержавні та недержавні організації.

Тема 9. Інтереси учасників міжнародних відносин

Поняття інтересу як найважливішої мотивації дій учасників міжнародних відносин. Потреби та їх артикуляція у політиці держави. Агрегація інтересів та їх реалізація у цілях зовнішньої політики. Співвідношення інтересів і цілей. Позиції Г. Морґентау та Р. Арона.

Психологічний та операційний підходи до розуміння інтересів учасників міжнародних відносин.

Типологія інтересів. Національні та універсальні інтереси у міжнародних відносинах. Декларативні та реальні інтереси держав. Концептуальні схеми А. Волферса, Т. Робінсона та Ю. Кукулки. Типологія інтересів за критеріями: типу учасника, значимості, функціонального виду, часових меж. Реінтерпретація інтересів. Концепція Я. П'єтрася.

Тема 10. Види та форми міжнародних відносин

Видова структура міжнародних відносин. Проблеми ієрархічного рангування видів. Моделі видової структури міжнародних відносин. Позиції Я. П'єтрася та Г. Морґентау.

Поняття зовнішньої політики. Інтерпретації. Зовнішньополітичні відносини. Типи зовнішньої політики держави. Концептуальні схеми Й. Беллєрса та Дж. Розенау.

Доктринальні основи зовнішньої політики. Дилема безпеки. Стратегії зовнішньополітичної діяльності. Засоби здійснення політики в міжнародному середовищі.

Моделі зовнішньої політики. Математична інтерпретація П. Мак-Гоуена. Фактори зовнішньої політики.

Поняття дипломатичних відносин. Зміст та функції дипломатії. Форми дипломатичної діяльності: спеціальні місії, постійні представництва, конференції, міжнародні організації.

Поняття військових відносин, їх роль і місце в міжнародних відносинах. Класичне розуміння війни у концепціях К. фон Клаузевіца та А. Мехена. Типи військових відносин: партнерські, конфронтаційні, домінаційні.

Поняття міжнародних економічних відносин. Особливості суб'єктності у міжнародних економічних відносинах. Світова економіка. Типи міжнародних економічних відносин: виробнича кооперація, торгівля, валютно-фінансові операції.

Специфічні особливості міжнародних культурних, інформаційних, етнічних, релігійних та харитативних відносин.

Міжнародне співробітництво у сферах боротьби із злочинністю та тероризмом, рятувальних операцій, дослідження Антарктиди та космосу.

Поняття та форми міжнародних відносин. Специфічні особливості інтеракцій в міжнародному середовищі. Форми міжнародних відносин: двостороння (білатеральна), багатостороння (полілатеральна) та колективна.

Класичні та сучасні теорії міжнародних відносин. Основні позиції, дилеми, наукові дискусії та дебати.

РОЗДІЛ 7. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

Тема 11. Україна у Версальській системі міжнародних відносин

Українське питання в роки Першої світової війни. Міжнародне становище в Європі після завершення Першої світової війни. Українське питання на Паризькій мирній конференції 1919р. Діяльність делегацій УНР та ЗУНР в Парижі.

Україна у Версальській системі мирних договорів. Встановлення більшовицької влади на українських землях. Врегулювання відносин Радянської України з Польщею, Румунією, Німеччиною, Австрією, Італією, Чехословаччиною, Францією, Туреччиною.

Утворення НКЗС УСРР та «українська закордонна політика». Міжнародна діяльність керівництва УСРР на початку 20-х років. Скорочення міжнародних зв'язків України, їх підпорядкування центральним органам влади. Ліквідація Народного Комісаріату закордонних справ УСРР.

Тема 12. Україна в період Другої світової війни

Загострення міжнародних суперечностей напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі переговори й Пакт про ненапад 23 серпня 1939 р. Перерозподіл сфер впливу у Центрально-Східній Європі. Таємний протокол. Приєднання західноукраїнських земель до складу СРСР. Окупація України Німеччиною. Зовнішньополітичне значення возз'єднання українських земель. Вхідження Бессарабії й Північної Буковини до складу УРСР. Українське питання на міжнародних конференціях антигітлерівської коаліції.

Тема 13. Українська РСР у повоєнних міжнародних відносинах

УРСР в розв'язанні проблем повоєнного устрою Європи. Укладення мирних договорів із союзниками Німеччини. УРСР і розв'язання дунайської проблеми. Белградська міжнародна конференція. Укладання Конвенції про режим судноплавства на Дунай 18 серпня 1948 р.

Участь УРСР в процесі мирного врегулювання німецького питання. Діяльність ЮНРРА в Україні у 1945-1948 рр. Врегулювання територіальних питань та зміни українських кордонів.

Відновлення зовнішньополітичних функцій УРСР після другої світової війни. Участь УРСР в установчій конференції ООН у Сан-Франциско. Вихід УРСР на міжнародну арену. УРСР в міжурядових організаціях.

Міжнародні договори, конвенції, угоди та інші документи, які складені за участю України або до яких вона приєдналася. Резолюція про принципи, що визначають регулювання та скорочення озброєнь (1946р.) Московський договір (1963р.) про заборону ядерних випробувань в атмосфері, космічному просторі і під водою. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї (1968 р.). Договір про заборону виведення на орбіту зброї масового знищення. Декларація про застосування ядерної і термоядерної зброї.

Тема 14. Основні принципи зовнішньої політики України (1991-2000 рр.)

Особливості становлення зовнішньої політики України, її характерні риси. Теоретичні засади зовнішньої політики України. Основні конституційні засади зовнішньополітичної концепції України. “Декларація про державний суверенітет України”, “Основні напрямки зовнішньої політики України” та Конституція України - правова основа зовнішньої політики України. Мета та основні завдання зовнішньополітичних інституцій України. Напрямки діяльності української зовнішньої політики. Міжнародне становище Встановлення дипломатичних відносин та обмін дипломатичними представництвами з країнами світу.

Питання правонаступництва та власності за кордоном. Проблема ядерного роззброєння та незалежність України. Проблема визнання державних кордонів України. Розширення участі України у багатосторонньому та двосторонньому співробітництві. Активізація співпраці України з міжнародними організаціями.

Тема 15. Проблеми реалізації зовнішньополітичного курсу України

Забезпечення національних інтересів та зовнішньополітичні пріоритети. Національна безпека України. Принципи позаблокового та без'ядерного статусу і. Проблеми та перспективи інтеграційних, дезінтеграційних процесів та участь в них України. Стратегічне партнерство: зміст та перспективи розширення.

Диверсифікація зовнішніх зв'язків. Активізація участі України у багатосторонньому співробітництві.

Участь України в діяльності ООН у 90-ті роки. Проблема реформування ООН і Україна. Участь України у миротворчих акціях ООН. Україна і МАГАТЕ. Участь України в діяльності ЮНЕСКО.

Участь України у програмах НАТО. “Партнерство заради миру”. Основні напрямки співпраці України з регіональними міжнародними організаціями. Україна й ОБСЄ. Україна в Раді Європи.

Участь України у розв'язанні міжнаціональних та міжетнічних конфліктів

РОЗДІЛ 8. МІЖНАРОДНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ, ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА

Тема 1. Загальні основи міжнародних інформаційних систем і технологій

Еволюція та формування міжнародних інформаційних систем і технологій. Індустрія інформатики. Розвиток глобальної інформаційної інфраструктури. Правовий аспект міжнародних інформаційних систем. Класифікація та архітектура міжнародних інформаційних систем. Сучасні тенденції у розвитку міжнародних інформаційних систем і технологій. Веб 2.0. Роль соціальних медіа у сучасних міжнародних відносинах.

Тема 2 Видавничі і телерадіомовні міжнародні інформаційні системи і технології

Видавничі міжнародні інформаційні системи і технології. Комп'ютерно-інформаційна преса. Електронні видавничі системи. Міжнародні інформаційні агенства. Субрегіональні інформаційні агенства. Характеристика найбільших міжнародних агентств. Радіомовні

міжнародні інформаційні системи. Телевізійні інтерактивні інформаційні системи. Зарубіжні та міжнародні телерадіомовники. Супутникові і кабельні телевізійні системи.

Тема 3 Функціональні міжнародні інформаційні системи і технології

Культурологічні міжнародні інформаційні системи і технології. Владні міжнародні інформаційні системи. Електронне урядування. Науково-технічні міжнародні інформаційні системи і технології. Соціальні міжнародні інформаційні системи і технології. Фінансово-економічні міжнародні інформаційні системи і технології. Інформаційні системи міжнародних організацій.

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА

Тема 4. Сутність поняття “інформаційна безпека” та його складові

Значення інформації у сучасному світі. Рівні важливості інформації: життєво важлива, важлива, корисна, неістотна.

Сутність інформаційної безпеки. Значення поняття “інформаційна безпека”, рівні інформаційної безпеки: особистий, організаційний, державний, глобальний. Доступність, цілісність та конфіденційність інформації як основні аспекти інформаційної безпеки.

Загрози інформаційній безпеці та інформації. Класи загроз інформації: порушення доступності або відмова в обслуговуванні; порушення цілісності (логічної і фізичної); порушення конфіденційності; несанкціоноване використання інформаційних ресурсів.

Типи дестабілізуючих факторів: кількісна недостатність; якісна недостатність; відмова, збій, помилки елементів; стихійні лиха; зловмисні дії.

Джерела дестабілізуючих факторів: технічні засоби; моделі, алгоритми, програми; технологія функціонування; зовнішнє середовище; персонал.

Формування багаторівневого режиму інформаційної безпеки.

Стандарти інформаційної безпеки. Міжнародні стандарти ISO9000, ISO14001, OHSAS18001, AS9100, BS7799 та ISO17799.

Тема 5. Історичні етапи виникнення інформаційної безпеки. Інформаційні війни сучасності.

Етапи розвитку засобів інформаційних комунікацій і концепцій інформаційної безпеки, їхня характеристика.

Сучасний етап розвитку концепцій інформаційної безпеки. “Оранжева книга” США (1985 р.). “Критерії безпеки інформаційних технологій” Франції, Німеччини, Нідерландів, Великої Британії (1991 р.). Концепція інформаційної безпеки Російської Федерації (1992 р.). Критерії інформаційної безпеки, прийняті в Україні.

Сутність та особливості понять “пропаганда”, “інформаційна війна”, “інформаційна кампанія”.

Види пропаганди, пропагандистський барраж, контрпропаганда.

Психологічна війна як різновид інформаційної війни. Інформаційна зброя, її різновиди.

Інформаційне протиборство, прийоми і методи. Основні об’єкти впливу при інформаційному протиборстві.

“Інформаційна кампанія”, її цілі. Трансформація фізичного та віртуального простору.

Значення терміну “холодна кібервійна”.

Тема 6. Нормативно-правова база забезпечення інформаційної безпеки. Інформаційна політика держави.

Інформація як ресурс національного розвитку. Інформаційне суспільство, його характеристика.

Національні інтереси держави в інформаційній сфері.

Закон України “Про основи національної безпеки України” від 19 червня 2003 р., характеристика загроз національним інтересам і національній безпеці нашої держави в інформаційній сфері.

Нормативно-правова база України в інформаційній сфері. Закони “Про інформацію” (1992), “Про доступ до публічної інформації” (2011), “Про державну таємницю” (1994), “Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах” (1994), “Про захист персональних даних” (2010), “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки” (2007), їхній аналіз.

Інформаційна політика держави, її головні напрями.

Тема 7. Міжнародна інформаційна безпека, правові і доктринальні механізми її забезпечення

Проблема забруднення світового інформаційного середовища та інформаційних потоків. Глобальний вимір інформаційного простору, його трансформація під впливом сучасних тенденцій міжнародних відносин.

Проблема забезпечення глобальної міжнародної безпеки з урахуванням інформаційної складової.

Міжнародна інформаційна безпека, досягнення міжнародної спільноти у цій сфері. Аналіз резолюцій та інших документів ГА ООН, що стосуються інформаційної безпеки (53/70 “Досягнення у сфері інформатизації та телекомунікацій в контексті міжнародної безпеки”, 54/49 “Досягнення у сфері інформатизації і телекомунікацій в контексті міжнародної безпеки”, 55/140У “Принципи, що стосуються міжнародної інформаційної безпеки”, 56/164/Add.1 “Загальна оцінка проблем інформаційної безпеки. Погрози міжнародній інформаційній безпеці”).

Моделі системи глобальної інформаційної безпеки, їхня характеристика.

Тема 8. Інформаційний тероризм у сучасному світі. Кіберзлочинність та її різновиди

Сутність терміну “інформаційний тероризм”, його складові. Виконавці акцій інформаційного тероризму.

Ініціатива США зі створення глобальної культури кібербезпеки і протидії інформаційному тероризму. Створення Міжамериканської мережі груп реагування на надзвичайні ситуації в комп’ютерній сфері, її основні напрями діяльності.

Зміст спеціальних програм і стратегій у сфері інформаційної безпеки, що розробляються універсальними і регіональними міжнародними організаціями (ООН, ЄС, ОАД, БРІКС, АТЕС, ШОС, СНД).

Сутність терміну “кіберзлочинність”, детальний аналіз складових цього явища. Характеристика кіберзлочинів, їхні різновиди. Кіберкрадіжки і кібершахрайство.

Характеристика кібертероризму.

Соціальні мережі як сприятливий простір для кіберзлочинності.

Сучасні загрози в інформаційній сфері: кібербулінг, фішинг, фармінг.

Рекомендована література

1. Закон України “Про державну таємницю”. – 1994. – 21 січня // Доступно на: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>
2. Закон України “Про доступ до публічної інформації”. – 2011. – 13 січня // Доступно на: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
3. Закон України “Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах”. – 1994. – 5 липня // Доступно на: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80>

4. Закон України “Про захист персональних даних”. – 2010. – 1 червня // Доступно на: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2297-17/>
5. Закон України “Про інформацію”. – 1992. – 2 жовтня // Доступно на: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
6. Закон України “Про основи національної безпеки України”. – 2003. – 19 червня // Доступно на: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
7. Закон України “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки”. – 2007. – 9 січня // Доступно на: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/537-16>
8. Convention on Cybercrime [Електронний ресурс]. – Доступно на: <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/html/185.htm>
9. Бойченко О. В. Міжнародна інформаційна безпека: проблеми і перспективи / О. В. Бойченко // Форум права. – 2009. – № 3. – С. 74–79 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2009-3/09bovpir.pdf>
10. Волковский Н. Л. История информационных войн. – В 2 ч. – Ч. 2. – СПб.: Полигон, 2003. – 735 с.
11. Гринкевич Г. О., Гринкевич О. Й. Зміни у житті світової спільноти, що породжуються новітніми інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ). – Проблеми міжнародних відносин. – Зб. наук. праць. – К.: КиМУ, 2012. – Вип. 5. – С. 387–400.
12. Дашян М. Обзор Конвенции Совета Европы о киберпреступности // Современное право. – №11. – 2002. – С. 20–24.
13. Иванов О. В. Информационная составляющая современных войн // Вестник Московского ун-та. Серия 18. Социология и политология. – 2004. – № 4. – С. 64–70.
14. Коломієць О. В. Аналіз моделі розробки законодавчої бази держави по боротьбі з міжнародним інформаційним тероризмом. – Актуальні проблеми міжнародних відносин. Вип. 49 (Ч. I). – 2004. – С. 105–109.
15. Макаренко Є. А. Глобальна інформаційна безпека: нові виклики і нові стратегії // Актуальні пробл. міжнар. відносин: Зб. наук. пр. – Вип. 28. Ч. I. – К.: Вид-во КНУ, 2001. – С. 222–248.
16. Макаренко Є. А. Європейська інформаційна політика: Монографія. – К.: Наша культура і наука, 2000. – 368 с.
17. Макаренко Є. А. Політичні доктрини глобальної інформаційної безпеки / Є. А. Макаренко // Вісник Ін-ту міжнародних відносин Київ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. – 2007. – № 2. – С. 45–51.
18. Макаренко Є. А. Суперечності співробітництва країн БРІКС у сфері інформаційної безпеки: тенденції і перспективи. – Проблеми міжнародних відносин: Зб. наук. праць. – К.: КиМУ, 2012. – Вип. 5. – С. 356–371.
19. Міжнародна інформаційна безпека: сучасні виклики і загрози / [Макаренко Є. А., Ожеван М. А., Рижков М. М. та ін.]. – К.: Центр вільної преси, 2006. – 916 с.
20. Плескач В. Л. Інформаційні технології та системи: Підручник / Плескач В. Л., Рогушина Ю. В., Кустова Н. П. – К.: Книга, 2004. – 520 с.
21. Почепцов Г. Інформаційні війни в мирному житті. – 2012. – 18 листопада // Доступно на: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/12365>
22. Преступления, связанные с использованием компьютерной сети // Десятый конгресс ООН по предупреждению преступности и обращению с правонарушителями [Електронний ресурс]. – Доступно на: <http://www.un.org/russian/topics/crime/docs10.htm>
23. Соснін О. Національні інтереси в інформаційній сфері // Віче. – 2011. – № 9. – С. 32–36.

24. Ступницький О. Міжнародні стандарти інформаційної безпеки в Україні: "неоконсервативний" анклав чи "транснаціональна" інтеграція // Доступно на: <http://soskin.info/ea/2004/4/20040422.html>
25. Shinder D.L. Scene of the Cybercrime. Computer Forensics Handbook. – Rockland, 2003.

РОЗДІЛ 10. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Реклама як специфічний вид комунікативної діяльності.

Еволюція суспільних відносин та еволюція комунікативної системи на сучасному етапі. Місце та значення реклами (як виду діяльності) у формуванні та функціонуванні суспільно-політичних і економічних інститутів. Підходи до трактування поняття та змісту реклами. Еволюція явища реклами з найдавніших часів до сучасності. Види реклами. Рекламний процес. Особливості сучасної реклами.

Тема 2. Взаємозв'язок реклами і маркетингу.

Поняття цільової аудиторії та принципи сегментування ринку. Організаційний підхід до рекламної діяльності на основі позиціонування. Принципи позиціонування (як виділення об'єкту з ряду подібних-аналогічних об'єктів). Місце та роль рекламної діяльності з точки зору маркетингового підходу до організації діяльності суспільної одиниці. Взаємозв'язок між рекламною та іншими комунікативними складовими комунікативної діяльності організації.

Тема 3. Інструментарій рекламної діяльності

Особливості окремих засобів поширення рекламних повідомлень. Специфіка організації роботи з засобами поширення рекламної інформації (преса, електронні засоби масової інформації, зовнішні носії інформації). Принципи, підходи та організація медіапланування рекламної кампанії. «Унікальна торгова пропозиція» як рекламний засіб. Рекламна аргументація.

Тема 4. Додаткові засоби рекламної діяльності.

Використання засобів прямої поштової розсилки у рекламних цілях. Спонсорська діяльність в інтересах просування «об'єкту» рекламної кампанії. Засоби стимулювання збуту. Виставкова та презентаційна діяльність.

Змістовний модуль 2.

Тема 5. Рекламне повідомлення (рекламний текст).

Теорія тексту та семіологічні підходи до трактування тексту. Творчий процес по створенню рекламного тексту: основні підходи та принципи. Рекламна стратегія та тактика і рекламний текст. Комунікативний дизайн рекламного повідомлення. Принципи формулювання рекламного звернення та пошук ідеї реклами.

Тема 6. Корпоративна реклама.

Значення реклами для формування корпоративного іміджу. Вплив корпоративного образу на поширення «продукту». Корпоративна культура та корпоративна філософія як основа формування стратегії рекламної кампанії. Поняття бренду. Основні тенденції сучасного брендингу. Побудова бренду.

Тема 7. Планування та здійснення рекламної кампанії.

Рекламне дослідження. Основні завдання та засоби здійснення рекламного дослідження. Визначення цілей рекламної кампанії. Концепція рекламної кампанії.

Планування та розробка програми рекламної кампанії. Підготовка та основні «технологічні» етапи практичної реалізації рекламної кампанії. Оцінка ефективності рекламної діяльності.

Тема 8. Рекламне агентство.

Поняття рекламного ринку. Місце та роль рекламних агентств на ринку реклами. Структура рекламного агентства. Рекламні агентства повного циклу. Завдання та функції рекламного агентства на рекламному ринку. Принципи діяльності. Сучасні особливості маркетингу рекламних агентств. Перспективні напрямки рекламної діяльності. Сучасні рекламні технології.

Тема 9. Етика рекламної діяльності.

Етичні та професійні норми у сфері рекламної діяльності. Поняття недобросовісної реклами. Маніпулятивні засоби у рекламі.

РОЗДІЛ 11. ВИБОРЧІ ТЕХНОЛОГІЇ

Тема 1. Вибори як специфічний інститут сучасного суспільства.

Специфіка політичної сфери суспільного життя, специфіка політичних відносин. Взаємозв'язок політики і моралі. Поняття виборів та їх функції у сучасному громадянському суспільстві. Учасники політичного і виборчого процесів. Структура виборчого процесу, його основні елементи.

Тема 2. Виборча кампанія.

Поняття виборчої кампанії. Основні учасники та структурні елементи виборчої кампанії. Моделі виборчих кампаній: неструктурована, комерційна, адміністративно-командна, організаційно-партійна, змішана. Ресурси виборчої кампанії кандидата (кандидат, організаційна структура, фінансові ресурси, спеціалісти). Взаємозамінність ресурсів. Правило спадання ефективності вкладання коштів у передвиборчу кампанію. Мотиваційна сторона участі у виборах.

Тема 3. Організаційно-підготовчий етап виборчої кампанії

Структурування передвиборчої діяльності. Попередні соціологічні дослідження, визначення власного електорального базису. Забезпечення стартового рівня впізнаваності серед потенційних виборців, рейтинги потенційних кандидатів. Підготовка передвиборчої програми і формулювання ідеології кандидата.

Тема 4. Стратегія та тактика виборчої кампанії.

Особливості вибору стратегічних підходів до організації виборчої кампанії. Множина тактичних заходів по просуванню кандидата. Імідж кандидата як складова виборчого менеджменту.

Тема 5. Технології роботи з населенням.

Політична реклама як один з основних інструментів просування кандидата. Особливості політичної реклами як специфічної комунікативної діяльності. Пряма розсилка і кампанія «від дверей до дверей». ЗМІ у виборчій кампанії. Інтернет-засоби просування кандидата.

Тема 6. Інформаційно-аналітичне забезпечення виборчого процесу.

Збір інформації та аналіз виборчого округу. Підготовка аналітичних матеріалів по електоральному полю. Збір інформації на конкурентів, підготовка варіантів використання даної інформації. Побудова сценаріїв поведінки кандидатів. Стратегії відносин з ЗМІ, аналіз матеріалів преси. Підготовка інформаційних матеріалів, щодо виборчої кампанії.

Тема 7. Управління виборчою кампанією.

Поняття і зміст діяльності по управлінню виборчими кампаніями. Особливості виборчого процесу як області управління. Апарат управління. Виборчий штаб: складові елементи, ключові посади та розподіл функціональних обов'язків. Розподіл ролей та підбір персоналу.

Тема 8. Суміжні види діяльності в сфері виборів.

Партійне будівництво і управління партійними процесами. Політичні проекти і кампанії. Проведення паралельних виборчих кампаній. Співпраця з громадськими рухами і просування політичних ідей в рамках непартійних структур.

Література

1. Политические технологии / Под. общ. ред. О.Ф. Шаброва.- М, 2001.
2. Политический менеджмент.- М., 2004. Глава 9. Управление избирательными компаниями, с. 743-793.
3. Политическое консультирование / Под. ред. Е. Егоровой-Гантман, И. Минтусова.- М, 1999.
4. Политическое управление. Курс лекций. / Под ред. В.С. Комаровского, С.В. Рогачева.- М., 1999.
5. Полтораки В.А., Петров О.В. Избирательные кампании: научный подход к организации.- К.: Знання України, 2004.
6. Сучасний виборчий PR / Кер.авт. кол. В.В. Лісничий.- К., 2004.
7. Амелин В.Н., Устименко С.В. Технология избирательной кампании.- М., 1993.
8. Анохин М. Г., Комаровский В. С. Политика: Возможность современных технологий.- М.: Изд-во РАГС, 1998.
9. Егорова-Гартман Е.В., Плешаков К.В., Байбакова Р.Б. Политическая реклама.- М., 1999.
10. Ж. Б. Скрипкина - Избирательные системы и технологии. Учебное пособие
Издательство: Вузовский учебник
Вылегжанин Д. [Введение в политическую имиджологию. Учебное пособие - 2 изд.](#), 2008 г., Изд.: МПСИ, ФЛИНТА ИЗДАТЕЛЬСТВО
11. Зайцевский П.Г. Избирательные технологии.- М., 1999.
12. Батулин Л. А., Игнатов В. Г., Кутырев Н. П., Кислицын С. А., Барурин, Кутырев Н.П., Кутырев Н.П.и др. Технологии избирательных компаний
13. Бебик В.М. Маркетинг і менеджмент виборчої кампанії.- К., 1997.
14. Бебик В.М. Менеджмент виборчої кампанії. Ресурси. Технології. Маркетинг.- К., 2001.
15. Бебик В.М. Політичний маркетинг і менеджмент.- К., 1996.
16. Богомоллов Б.А., Пойченко А.М. Як перемогти на виборах: Науково-методичний збірник. Ч.1.-К. ,1993.-40с.
17. Варій М.Й. Політико-психологічні передвиборні та виборчі технології.- К., 2003.
18. Васильев В.И., Постников А.Е. Путеводитель по избирательной кампании: Пособие для кандидатов, избирательных компаний и избирательных блоков.- М., 1999.
19. Выдрин Д. Очерки практической политологии.- К., 1991.
20. Делл Д., Линда Т. Учебник по рекламе. Как стать известным, не тратя денег на рекламу.- Минск, 1996.

РОЗДІЛ 12. АНАЛІЗ І ПРОГНОЗУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ

Тема 1. Сутність поняття “зовнішня політика” та проблема його наукового дефініювання.

Складність наукового дефініювання та інтерпретації об'єкта дослідження. Сутність поняття “політика” і його сучасне трактування. Специфіка поняття “зовнішня політика”. Співвідношення зовнішньої і внутрішньої політики держави.

Дефініювання зовнішньої політики у працях Дж. Франкела, В. Мадісона і В. Шахова, В. Веллейса, П. Мак-Гоуена. Класифікаційні схеми Й. Беллєрса, Я. Петрася, Дж. Розенау.

Тема 2. Природа і функціональність зовнішньої політики. Національний інтерес як основа зовнішньої політики держави.

Поняття “міжнародні відносини”, “міжнародна політика” і “міжнародна спільнота”. Роль зовнішньої політики держав у системі міжнародних відносин.

Міжнародна стратифікація. Співвідношення понять “світове лідерство” і “світове панування”. Характерні риси держави – світового лідера.

Об'єктивна і суб'єктивна природа зовнішньої політики. Біологічний і психологічний підходи до трактування зовнішньої політики у працях Дж. Фулбрайта, Г. Моргентау, І. Горовіца, Х. Болдуїна, Дж. Бернарда. “Ірраціональність” зовнішньої політики.

Типи поведінки держав на міжнародній арені. Структура зовнішньої політики і чинники, що її формують.

Поняття “національний інтерес”, його складові. Визначення національного інтересу. Вузьке і широке розуміння національного інтересу. Способи і форми реалізації національного інтересу.

Основні функції і засоби зовнішньої політики. Засоби реалізації зовнішньої політики держави.

Тема 3. Значення суб'єктивного чинника у державному управлінні. Еліта та її вплив на політику держави.

Філософське трактування суб'єктивного чинника. Свідомість і діяльність як визначальні риси суспільного індивіда. Особливості суб'єктивного чинника у державному управлінні. Кореляційні залежності суб'єктивного чинника і способу управління державою.

Система елементів суб'єктивного чинника як визначальна площина формування і реалізації державного управління. Раціоналізація державного управління.

Стиль державного управління, його співвідношення з політичним режимом. Основні стилі державного управління (директивний, демократичний, ліберальний).

Еліта як соціальний феномен, її значення в житті суспільства. Філософське трактування поняття “еліта”.

Співвідношення еліти і правлячого класу в державі. Типи еліт, їхні функції.

Роль еліти у процесі формування зовнішньополітичного курсу держави і прийняття зовнішньополітичних рішень.

Тема 4. Внутрішні чинники зовнішньої політики. Ідеологічні концепції і доктрини у зовнішній політиці.

Внутрішні чинники життєдіяльності держави та їх вплив на зовнішню політику. Перехід внутрішньополітичних проблем у розряд зовнішньополітичних.

Визначення ідеології, її сутність. Функції ідеології в суспільстві. Роль ідеології у формуванні основних засад зовнішньої політики держави. “Ізоляціонізм”, “Солідаризм”, “Ліберальний інтернаціоналізм”, “Філософія виживання (Дипломатія виживання)”, “Планетаризм”.

Формування стратегії і тактики зовнішньої політики. Еволюція зовнішньополітичних доктрин.

Змістовий модуль 2. Основи стратегічного аналізу і прогнозування зовнішньої політики.

Тема 5. Основні принципи роботи стратегічної розвідки та її значення для зовнішньої політики держави.

Стратегічна розвідка як інформаційна основа зовнішньої політики держави. Розвідувальна діяльність та інформація.

Інформація стратегічної розвідки, її основні елементи. Поняття інформаційної діяльності розвідки. Порівняння інформаційної діяльності і наукової роботи. Інформаційні документи стратегічної розвідки, їхнє призначення.

Цінність та основні вимоги до розвідувальної інформації. Принципи інформаційної діяльності розвідки.

Основні аспекти та процес інформаційної роботи розвідки. Алгоритм складання інформаційних документів.

Методи інформаційної роботи розвідки. Теорія ймовірностей і статистичний метод. Правило трьох частин.

Визначення ступеня достовірності інформаційних даних.

Розвідувальні прогнози. Принципи передбачення.

Тема 6. Стратегічний аналіз зовнішньої політики.

Поняття “стратегічного аналізу”, його сутність. Труднощі здійснення стратегічного аналізу.

Мета, суб’єкти та об’єкти стратегічного аналізу.

Методологія стратегічного аналізу, її програмне забезпечення. Аналіз ієрархічних процесів. Аналіз динаміки систем.

Стратегічне моделювання політичної дійсності. Побудова моделей політичних процесів. Основні елементи аналізу політичних ситуацій.

Розробка профілю міжнародного конфлікту. Стратегічний прогноз розвитку політичної ситуації.

Тема 7. Прогнозування зовнішньополітичних процесів.

Значення прогнозування у сфері міжнародних відносин, його мета.

Сутність понять “прогноз”, “прогнозування”, “передбачення”. Передбачення як обов’язкова умова діяльності. Види передбачення.

Структура прогнозування, класи і типи прогнозів. Місце прогнозу у загальній схемі взаємозв’язків детермінації діяльності.

Методи прогнозування і верифікації прогнозів.

Прогнозування як основа прийняття зовнішньополітичних рішень на перспективу.

Роль зовнішньополітичного прогнозування у системі національної безпеки. Основні види аналітичної і прогнозної інформації у сфері національної безпеки.

Література

1. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления. Курс лекций. – М.: Юрид. лит., 1997. – 400 с.
2. Ашин Г.К. Современные теории элиты: Критический очерк. – М.: Междунар. отношения, 1985. – 256 с.
3. Введение в теорию международных отношений и анализ внешней политики: Учеб. пособие / Ломагин Н.А., Кузнецов В.Е., Лисовский А.В., Павлов А.Ю., Сутырин С.Ф. – СПб.: Издательский дом “Сентябрь”, 2001.
4. Гайдуков Л.Ф., Кремень В.Г., Губерський Л.В. та ін. Міжнародні відносини і зовнішня політика. – К.: Либідь, 2001.
5. Даллес А. Искусство разведки. Пер. с англ. с сокращениями. – М.: Междунар. отношения – МП “Улисс”, 1992.
6. Зленко А. Зовнішня політика України: від романтизму до прагматизму. – К., 2002.
7. Киссинджер Г. Дипломатия. – М.: Научн.-изд. центр “Ладомир”, 1997.

8. Лебедева М.М. Мировая политика: Учебн. для вузов. – М.: Аспект Пресс, 2003.
9. Мадісон В.В., Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин. – К.: Либідь, 1997.
10. Мальський М., Занько Ю., Мацях М. Проблеми наукового дефініювання та особливості наукової інтерпретації поняття зовнішньої політики // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2004. – Вип. 11.
11. Мальський М., Мацях М. Теорія міжнародних відносин. – К.: Кобза, 2004.
12. Мальський М. Романтичні та прагматичні уроки української зовнішньої політики // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2002. – Вип. 9.
13. Мороз О., Мороз Ю. Про перспективні напрями зовнішньої політики України // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2002. – Вип. 9.
14. Мурадян А.А. Буржуазные теории международной политики: Критический анализ. – М.: Наука, 1988.
15. Пасічник В. Національна стратегія як аспект національної ідеї // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2001. – Вип. 6.
16. Плэтт В. Стратегическая разведка. Основные принципы. – М.: Издательский дом “ФОРУМ”, 1997.
17. Позняков Э. Внутренняя и внешняя политика. Парадоксы взаимосвязи // Международная жизнь. – 1989. – №10.
18. Політологічний енциклопедичний словник. – К.: Генеза, 1997.
19. Система, структура и процесс развития современных международных отношений / Отв. ред. В.И.Гантман. – М.: Наука, 1984.
20. Современные международные отношения / Под ред. А.В.Торкунова. – М.: РОССПЭН, 2001.
21. Цыганков П.А. Международные отношения: Учебное пособие. – М.: Новая школа, 1996.
22. Шепелєв М.А. Теорія міжнародних відносин: Підручник. – К.: Вища школа, 2004.